

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Кафедра економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

М.Є.Рогоза, В.І. Перебийніс

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**для виконання кваліфікаційної роботи здобувачами вищої освіти
спеціальності 051 Економіка освіти програма
«Економічна кібернетика» ступеня магістра**

Полтава
ПУЕТ
2023

Автори: *Рогоза М.Є.*, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем Полтавського університету економіки і торгівлі, д.е.н., професор;

Перебийніс В.І., професор кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем Полтавського університету економіки і торгівлі, д.е.н., професор.

Рецензенти: *Махмудов Х.З.*, завідувач кафедри підприємництва і права Полтавського державного аграрного університету, д.е.н., професор.

Чайка І.П., доцент кафедри менеджменту Полтавського університету економіки і торгівлі, к.е.н., доцент.

Розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем 6 жовтня 2022 р., протокол № 2

Рогоза М.Є., Перебийніс В.І.

Методичні рекомендації для виконання кваліфікаційної роботи здобувачами вищої освіти спеціальності 051 Економіка освіти програма «Економічна кібернетика» ступеня магістра. – Полтава: ПУЕТ, 2022. – 21 с.

Відповідальні за зміст навчально-методичного видання автори, рецензенти та завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем *Рогоза М.Є.*

Повне чи часткове відтворення, тиражування, передрук та розповсюдження даного видання без дозволу «Полтавський університет економіки і торгівлі **ЗАБОРОНЕНО**

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Відповідальність.....	4
2. Загальні положення.....	4
3. Вимоги до змісту кваліфікаційної роботи.....	5
4. Вимоги до структури та оформлення кваліфікаційної роботи.....	6
5. Організація виконання кваліфікаційної роботи	8
6. Захист кваліфікаційної роботи.....	9
Додатки.....	11

ВСТУП

В умовах глибоких змін у сучасному діловому середовищі успіх суб'єктів господарювання пов'язаний із відповідними змінами в їх економічному управлінні. Існуючі тенденції трансформуються у змінах структури виробництва та збуту, появі нових підходів до економічної оцінки господарювання. Традиційні економічні концепції змінюються та доповнюються новими, які охоплюють усі рівні економіки. Таким чином знання та системне бачення всіх сфер діяльності, володіння економічним інструментарієм стає обов'язковими вимогами при прийнятті управлінських рішень на всіх рівнях суб'єктів господарювання. Саме тому одним із найбільш затребуваних сучасних напрямів вищої освіти, який зарекомендував себе на різних рівнях господарювання, є підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі економіки, інформаційного забезпечення, управління, аналізу, стратегування та моделювання процесів управління.

Процес навчання у Полтавському університеті економіки і торгівлі спрямований на підготовку фахівців з високим рівнем економічних знань, які зможуть аналізувати, моделювати, прогнозувати економічні процеси і обґрунтовувати господарські рішення, на основі формування управлінських рішень. Згідно з Положенням про організацію навчального процесу теоретичне та практичне навчання здобувачів вищої освіти спеціальності 051 Економіка освітня програма «Економічна кібернетика» ступеня магістра завершується виконанням кваліфікаційної роботи і захистом її на засіданні екзаменаційної комісії (ЕК).

Кваліфікаційна робота є підсумковою роботою навчально-дослідницького характеру здобувачів вищої освіти і спрямована на систематизацію, закріплення та розширення теоретичних і практичних знань за фахом, а також розвиток навичок самостійної роботи та оволодіння методикою досліджень при вирішенні практичних питань економічної діяльності.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження виробничо-комерційної діяльності підприємств, інших суб'єктів господарювання, зокрема, з питань динамічного поєднання знання, уміння використовувати комунікативні навички і фахові спроможності під час вирішення завдань та проблемних питань у сфері аналізу, прогнозування, стратегування, моделювання, управління економіки та її процесів. При формуванні змісту кваліфікаційної роботи завданнями передбачено використання здобувачами вищої освіти рівня магістр глибоких теоретичних знань і практичних навичок в галузі інформаційних технологій та комп'ютерного моделювання, математичного моделювання та прогнозування соціально-економічних процесів, що дасть їм можливість застосовувати сучасні математичні методи, моделі та інформаційні технології у соціально-економічних дослідженнях, оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень, використовувати наукові підходи до формування та обґрунтування ефективних стратегій в економічній діяльності, розробляти сценарії та проекти розвитку соціально-економічних систем.

Виконання кваліфікаційної роботи передбачає використання необхідних знань та підтвердження отриманого рівня фахівця при підготовці висококваліфікованих, конкурентоздатних професіоналів з економічної кібернетики із широким доступом до працевлаштування та до подальшого вдосконалення у напрямі продовження навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та/або набуття додаткових кваліфікацій в системі освіти дорослих.

В даних рекомендаціях містяться вимоги до змісту кваліфікаційної роботи, її структури та оформлення, організації її виконання й захисту.

Методичні рекомендації для виконання кваліфікаційної роботи здобувачами вищої освіти спеціальності 051 Економіка освітня програма «Економічна кібернетика» ступеня магістра розроблені з урахуванням вимог Положення про кваліфікаційну роботу (ДПСЯ М 9-8.5.1-19-05-22), схваленого Вченою радою університету 25 травня 2022 року, протокол № 5.

1. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Завідувач кафедри відповідає за:

- дотримання вимог методичних рекомендацій на кафедрі;
- організацію виконання та захисту кваліфікаційних робіт;
- дотримання термінів виконання та захисту кваліфікаційних робіт;
- якісний рівень кваліфікаційних робіт.

Науковий керівник несе відповідальність за:

- науковий супровід виконання та захисту кваліфікаційних робіт;
- дотримання термінів виконання та захисту кваліфікаційних робіт;
- якісний рівень кваліфікаційних робіт, виконаних конкретними здобувачами вищої освіти.

Здобувач вищої освіти несе відповідальність за:

- дотримання політики академічної доброчесності;
- достовірність і порядок використання первинної інформації та статистичного матеріалу, викладених у кваліфікаційній роботі;
- обґрунтованість висновків і рекомендацій;
- дотримання вимог методичних рекомендацій із підготовки кваліфікаційних робіт;
- дотримання термінів виконання та захисту кваліфікаційних робіт.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кваліфікаційна робота – це вид науково-дослідної роботи, який має виявити спеціальну та загальнонаукову підготовку здобувача вищої освіти, вміння застосовувати знання для розв’язання складних економічних завдань, здатність до проведення досліджень, систематизації та свідомого засвоєння знань, наявність навичок наукової роботи.

Виконання кваліфікаційної роботи є складовою атестації й заключним етапом підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 051 Економіка освітня програма «Економічна кібернетика ступеня магістр.

Метою написання кваліфікаційної роботи є:

- систематизація, закріплення і поглиблення теоретичних знань та практичних навичок за відповідною освітньою програмою, формування вмінь їх застосування для вирішення конкретних виробничих, наукових, науково-педагогічних завдань;
- розвиток навичок самостійної науково-дослідної роботи й оволодіння методикою економічних досліджень, що використані під час виконання роботи;
- набуття досвіду аналізування отриманих результатів досліджень, обґрунтування власних висновків і пропозицій та їх публічного захисту;
- виявлення підготовленості випускника до самостійної роботи в умовах сучасної економіки.

Кваліфікаційна робота повинна показати вміння здобувача вищої освіти:

- опрацьовувати літературні джерела з теми дослідження;
- узагальнювати матеріали та застосовувати сучасні методи економічних досліджень;
- аналізувати статистичну та іншу інформацію про виробничо-комерційну діяльність суб’єктів господарювання;
- використовувати вітчизняний та світовий досвід розвитку економіки;
- обґрунтовувати господарські рішення та формувати управлінські рішення із застосуванням інформаційних технологій, моделювання, аналізу процесів і ризиків.

Кваліфікаційна робота магістра є самостійним дослідженням (розробкою) наукового питання. Вона є видом академічної роботи, що систематизує набуті здобувачем вищої освіти знання та вміння у сфері економіки. Тобто, ця робота магістра передбачає проведення наукових досліджень із питань економічної науки відповідно до спеціальності 051 Економіка.

Екзаменаційній комісії подаються матеріали, що характеризують наукову і практичну цінність виконаної роботи – друковані статті та/або тези, методичні розробки та ін.

Оформлення кваліфікаційної роботи має відповідати вимогам ДСТУ 3008-2015 Державний стандарт України. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення.

Ілюстративний матеріал для захисту кваліфікаційної роботи може бути виконаний у вигляді таблиць, слайдів і подаватися за допомогою мультимедійних, світлопроекційних і комп’ютерних засобів або роздаткового матеріалу, ілюстративно виконаного за допомогою комп’ютера.

Зміст ілюстративного матеріалу повинен відображати основні положення, які виносяться на захист.

3. ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У кваліфікаційній роботі здобувач демонструє рівень кваліфікації, вміння самостійного наукового пошуку та розв’язання наукових завдань.

Кваліфікаційна робота повинна:

- містити матеріал дискусійного характеру, з формулюванням аргументованої позиції здобувача щодо питань, які розглядаються в роботі;
- відзначатися новизною розкриття теми дослідження;
- виконуватися на матеріалах конкретного підприємства. Кваліфікаційна робота може виконуватися на матеріалах групи підприємств, інших суб’єктів господарювання із застосуванням порівняльного методу для виявлення загальних тенденцій та закономірностей;
- містити власні методичні розробки з питань, що досліджуються автором із можливою

апробацією на діючих підприємствах, інших суб'єктах господарювання;

- **мати** практичну значущість, яка підтверджується можливістю впровадження розроблених пропозицій, методичних підходів до розв'язання проблем, удосконалення діяльності конкретних підприємств, інших суб'єктів господарювання, освітнього процесу закладів вищої освіти;

- **містити** конкретні аргументовані організаційно-економічні заходи щодо прийняття відповідних управлінських рішень.

Кваліфікаційна робота ґрунтується на теоретичних знаннях і практичних навичках, отриманих здобувачем протягом усього терміну навчання і самостійної науково-дослідної роботи, пов'язаної з розробкою конкретних економічних завдань прикладного характеру.

Матеріал кваліфікаційної роботи подається як єдине ціле в логічній послідовності.

Кваліфікаційна робота має бути результатом закінченого дослідження, мати внутрішню єдність і свідчити про те, що здобувач володіє сучасними методами наукового пошуку і спроможний самостійно вирішувати завдання, які мають теоретичне та практичне значення.

Зміст кваліфікаційної роботи передбачає:

- формулювання завдань економічного характеру, вичерпну характеристику об'єкта дослідження, аналіз вітчизняних і зарубіжних публікацій із відповідної проблеми, обґрунтування мети дослідження;

- самостійний аналіз методів досліджень, які застосовуються під час вирішення визначених завдань, викладення методики дослідження або його інформаційного, методичного забезпечення;

- аналіз і узагальнення економічної інформації, яка використовується у процесі дослідження;

- отримання результатів, що мають теоретичне, прикладне або науково-методичне значення;

- обґрунтування пропозицій щодо вибору оптимального рішення задля досягнення поставленої мети та завдань дослідження.

У процесі підготовки та захисту кваліфікаційної роботи здобувач має довести:

- здатність творчо мислити;

- володіння методами і методиками досліджень, які використовувались у роботі;

- здатність до аналізування отриманих результатів і розроблення висновків і рекомендацій, уміння аргументовано їх захищати;

- уміння оцінити можливості використання отриманих результатів на виробництві, у науково-дослідній роботі та науково-педагогічній діяльності;

- володіння сучасними інформаційними технологіями та економіко-математичними методами, системами прийняття управлінських рішень у здійсненні досліджень та оформлення роботи.

4. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота повинна містити:

– титульний аркуш (додаток А);

– анотацію;

– зміст;

– вступ;

– основну частину;

– висновки та рекомендації;

– перелік інформаційних джерел;

– додатки.

Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи. Він повинна заповнюватися згідно з додатком А.

Зразок завдання та календарний графік виконання кваліфікаційної роботи наведено у додатку Б.

Анотація (обсягом 200–500 слів) має відображати інформацію, яка подана у роботі, у такій послідовності:

- відомості про обсяг роботи, кількість ілюстрацій, таблиць, додатків, кількість джерел за переліком посилань;

- мету роботи, визначення об'єкта дослідження;

- методи дослідження й інформаційне забезпечення;

- результати дослідження;

- рекомендації щодо використання результатів дослідження;

- значущість роботи та висновки;

- перелік ключових слів (словосполучень), що має містити 10–15 слів (словосполучень), які є найістотнішими для розкриття суті роботи (друкуються прописними літерами у називному відмінку в рядок, через коми).

Анотація та ключові слова (словосполучення) виконуються двома мовами: державною та іноземною (англійською або мовою країн Європейського Союзу).

Зміст має містити: вступ, назви розділів, підрозділів згідно з планом, висновки, перелік інформаційних джерел, додатки.

У вступі викладається оцінка сучасного стану досліджуваного питання на основі аналізу вітчизняної та зарубіжної літератури із зазначенням практично вирішених завдань, існуючих проблем у цій галузі, світових тенденцій, актуальність теми, мета та основні завдання роботи, об'єкт і предмет дослідження, галузь застосування результатів.

У вступі доцільно зазначити інформацію про участь здобувача у науково-дослідній роботі, у діяльності студентського наукового товариства, у студентських наукових конференціях, наявність власних публікацій.

Основна частина кваліфікаційної роботи, зазвичай складається з трьох розділів. Кожний розділ має кілька підрозділів.

Перший розділ роботи (25–30 стор.), як правило, висвітлює загальнотеоретичні питання визначеної теми роботи. Вони повинні бути сформульовані через вивчення наукової літератури з проблеми, критичного її осмислення. Матеріал розділу може включати методи дослідження, що використовуються в роботі.

Другий розділ роботи (30 – 35 стор.) є аналітичною частиною. Він повинен містити організаційно-економічну характеристику підприємства чи іншого суб'єкта господарювання, аналіз його виробничо-комерційної діяльності, оцінку стану досліджуваного питання. Матеріал розділу повинен бути насиченим фактичною інформацією (таблиці, графіки, діаграми, схеми), що відображає відповідні результати діяльності підприємства за останні 3–5 років.

У **третьому розділі** (20 – 25 стор.) подаються економічно обґрунтовані пропозиції щодо досягнення поставленої мети та завдань, обґрунтовуються можливості практичного застосування дослідження, напрями вирішення досліджуваного питання, основних проблем. Пропозиції повинні базуватися на проведених дослідженнях, бути конкретними та мати економічно обґрунтовані розрахунки, практичне значення для підприємства чи іншого суб'єкта господарювання, на матеріалах якого виконується робота.

Дослідження повинно проводитися з використанням економіко-математичних методів і моделей.

Висновки (2-3 стор.) повинні відображати сутність роботи, бути конкретними та корисними для практичної діяльності. Вони містять наслідки проведеного дослідження та основні рекомендації щодо впровадження їх у господарську діяльність підприємства чи іншого суб'єкта господарювання.

Рекомендації та можливості їх впровадження у практику (за потреби) мають бути підтвержені довідкою щодо впровадження та використання результатів дослідження, яка видається підприємством чи іншим суб'єктом господарювання, за матеріалами якого виконувалася кваліфікаційна робота. Зразок довідки про рекомендації щодо впровадження та використання результатів дослідження міститься у додатках В, Г.

Бібліографічний опис переліку інформаційних джерел у кваліфікаційній роботі оформляється з урахуванням ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги і правила складання (приклад оформлення наведено в додатку Д).

До **додатків** можуть бути внесені матеріали, які через великий обсяг або форму подання не можна включити до основної частини (бухгалтерська і статистична звітність, розрахунки, інструкції, методики, анкети соціологічного опитування та ін.).

Оформлення кваліфікаційної роботи має відповідати вимогам ДСТУ 3008-2015 Державний стандарт України. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення.

Максимальний обсяг кваліфікаційної роботи має дорівнювати 80–100 сторінкам, включно із розділом «Висновки».

Кваліфікаційна робота оформлюється на аркушах формату А4 (210×297 мм) через 1,5 інтервали, розмір шрифту – 14. Аркуш кваліфікаційної роботи повинен мати поля: верхнє, нижнє, ліве 20 мм, праве – 10 мм.

Окремі слова та формули, які вписуються до надрукованого тексту, виконуються чорним кольором. Весь іншомовний текст може бути цілком надрукований.

Кожну складову кваліфікаційної роботи слід починати з окремої сторінки. Підрозділи (пункти) розпочинаються на тій же сторінці, на якій закінчився попередній.

Розділи та підрозділи повинні мати заголовки.

Розділи, підрозділи нумеруються арабськими цифрами. Номер підрозділу складається з номеру розділу та порядкового номеру підрозділу, розділених крапкою (наприклад, 1.1, 1.2 і т. д.).

Структурні елементи «Зміст», «Вступ», «Висновки», «Перелік інформаційних джерел» та «Додатки» не нумерують, а їх найменування є заголовками структурних елементів.

Сторінки роботи нумерують арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту роботи. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Титульну сторінку включають до загальної нумерації сторінок роботи, але номер сторінки на ній не проставляють. Ілюстрації й таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок роботи. Нумерація сторінок проставляється зі вступу.

Абзаци в тексті слід починати з відступу, що дорівнює 5 знакам.

Текст кваліфікаційної роботи ілюструють схемами, діаграмами, таблицями. Вибір виду ілюстрації залежить від змісту матеріалу та поставлених завдань. Ілюстрації розміщуються безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації повинні бути посилання в тексті.

На всі запозичені ілюстрації також мають бути посилання на зовнішні джерела.

Ілюстрації нумеруються арабськими цифрами в межах розділу та називаються «Рисунок», що разом із назвою ілюстрації розміщується під нею. Наприклад, «Рисунок 1.2 – назва рисунку» (другий рисунок першого підрозділу). Нумерація рисунків є наскрізною у межах розділу. Назва рисунку розміщується під ілюстрацією з абзацу.

Цифровий матеріал оформляється у таблицях. Вони мають бути уніфікованими.

Таблицю слід розміщувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше або на наступній сторінці. Слово «Таблиця» і її номер розміщують з абзацного відступу, далі ставлять тире та вказують назву. У разі перенесення таблиці на іншу сторінку з абзацного відступу пишуть – «Продовження таблиці ». Нумерують таблиці в такій же послідовності як і ілюстрації. Нумерація таблиць є наскрізною в межах розділу.

Формули наводять безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються вперше, посередині рядка, з полями зверху та знизу не менше одного рядка. Формули нумерують арабськими цифрами аналогічно нумерації таблиць та ілюстрацій. Номер формули проставляють у круглих дужках на одному рядку у крайньому правому положенні. Пояснення символів і числових коефіцієнтів формул слід наводити безпосередньо під формулою, у тій самій послідовності, у якій вони наведені у формулі. Перший рядок пояснень починають з абзацу словом «де» без двокрапки. Пояснення кожного символу необхідно починати з нового рядка. У разі посилання в тексті на формулу необхідно вказати її повний номер у дужках.

Кожний додаток починають з нової сторінки. Додаток повинен мати назву. Слово «Додаток» розміщується посередині рядка прописними літерами, наприклад «Додаток А». Далі, симетрично тексту, друкується заголовок додатку. Якщо літер алфавіту не вистачає для нумерації додатків, пропонується використовувати загальноприйнятну систему: за додатком Я ідуть додатки АА, АВ, АВ і т. д. Літери Г, Є, З, І, І, О, Ч, Б для нумерації не використовуються. Додатки розміщуються у порядку появи посилань на них у тексті.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота здобувачів вищої освіти спеціальності 051 Економіка освітня програма «Економічна кібернетика» ступеня магістра виконується відповідно до тематики наукових досліджень кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем з проблем розвитку окремих галузей економіки і має свідчити про наявність у здобувача початкових навичок наукової роботи з обраної сфери діяльності.

Тематика кваліфікаційних робіт повинна бути актуальною, відповідати сучасному стану та перспективам розвитку економічної науки.

Теми кваліфікаційних робіт визначає випускова кафедра. Перелік тем кваліфікаційних робіт щорічно оновлюється. Тематика кваліфікаційних робіт має бути оприлюднена на сайті кафедри

Здобувачам надається право вибору теми кваліфікаційної роботи і наукового керівника.

Здобувач має право запропонувати свою тему з необхідним обґрунтуванням доцільності її розробки. Не допускається виконання кваліфікаційних робіт на однакову або близькі теми різними здобувачами.

Затвердження теми кваліфікаційної роботи відбувається на підставі письмової заяви здобувача вищої освіти на ім'я завідувача кафедри (Додаток Е) або за пропозицією керівника кваліфікаційної роботи за умови погодження із студентом магістерського рівня.

Закріплення тем кваліфікаційних робіт і наукових керівників за здобувачами вищої освіти здійснюється наказом ректора по університету не пізніше, ніж за вісім місяців до захисту.

Відповідно до теми кваліфікаційної роботи науковий керівник видає здобувачу **завдання та календарний графік** виконання кваліфікаційної роботи, які затверджуються завідувачем кафедри (Додаток Б).

Науковим керівником і завідувачем кафедри затверджується **план кваліфікаційної роботи** (Додаток Є). У процесі виконання роботи можливі деякі зміни й уточнення плану, що виникли під час проведення дослідження.

Науковий керівник кваліфікаційної роботи:

- допомагає в організації виконання економічних досліджень за темою;
- систематично проводить консультації;
- перевіряє дотримання графіка виконання кваліфікаційної роботи.

Методичні рекомендації, у яких установлюються обов'язкові вимоги до кваліфікаційної роботи, доводяться здобувачам до початку виконання кваліфікаційної роботи.

Економічні дослідження з теми кваліфікаційної роботи здійснюються на підприємствах, інших суб'єктах господарювання, за матеріалами яких виконується робота.

Завершену кваліфікаційну роботу керівник передає для перевірки на академічний плагіат відповідно до Положення про запобігання випадків академічного плагіату. До захисту допускається робота при оригінальності не менше 40 % включно.

Після схвалення роботи науковий керівник підписує її і надає письмовий відгук (Додаток Ж). У відгуку наводиться характеристика виконаної роботи і рекомендація щодо її захисту. Науковий керівник не повинен давати оцінку виконаній роботі.

Підписана здобувачем і науковим керівником робота разом із роздрукованим висновком щодо результатів перевірки на академічний плагіат не пізніше ніж за 10 днів до початку роботи ЕК подається завідувачу кафедри.

На засіданні кафедри на підставі цих документів вирішується питання про допуск здобувача до захисту. Запис про допуск кваліфікаційної роботи до захисту зазначається на титульному аркуші.

У випадку, якщо кафедра не вважає за можливе допустити кваліфікаційну роботу здобувача до захисту витяг із протоколу засідання кафедри подається директору інституту, який готує доповідну записку ректору університету на відрахування здобувача, як такого, що завершив теоретичний курс навчання. Згодом рекомендацію щодо поновлення здобувача для захисту кваліфікаційної роботи за попередньою темою, затвердженою наказом по університету, надає кафедра.

Кваліфікаційна робота, допущена кафедрою до захисту, передається на зовнішню рецензію (додаток З).

Завідувач кафедри ознайомлює з рецензією наукового керівника і здобувача та передає переплетену кваліфікаційну роботу з рецензією в ЕК для захисту.

Документи, які підшиваються у кваліфікаційну роботу після титульного аркушу та не нумеруються:

- висновок про результати перевірки на академічний плагіат;
- завдання та календарний графік виконання кваліфікаційної роботи;
- відгук наукового керівника;
- довідка про рекомендації щодо впровадження та використання результатів дослідження по кваліфікаційній роботі;

- анотація.

Документи, які не підшиваються у кваліфікаційну роботу та розміщуються у конверті:

- зовнішня рецензія на кваліфікаційну роботу;
- лист оцінювання кваліфікаційної роботи (додаток И).

Порядок захисту визначається Положенням про екзаменаційну комісію.

6. ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

До захисту допускаються кваліфікаційні роботи, що відповідають зазначеним вимогам до змісту й оформлення. Здобувач, який не виконав навчальний план, до захисту кваліфікаційної роботи не допускається.

Якщо робота виконана згідно із замовленням підприємства, іншого суб'єкта господарювання чи приймається до впровадження, необхідно додати акт про впровадження результатів дослідження із зазначенням економічного ефекту.

Графік захисту кваліфікаційних робіт розробляється Навчально-науковим центром забезпечення якості вищої освіти, затверджується наказом по університету і доводиться не пізніше ніж за місяць до кафедри та членів екзаменаційної комісії.

Здобувач повинен ретельно підготуватися до захисту:

- ознайомитись зі змістом відгуку та рецензії;
- скласти доповідь для виступу на засіданні ЕК;
- підготувати матеріал візуального супроводу (роздатковий матеріал або мультимедійну презентацію).

З текстом виступу та ілюстраційними засобами слід ознайомити наукового керівника.

Захист кваліфікаційної роботи проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії. Він може проводитися в університеті, а також на підприємстві чи іншому суб'єкті господарювання, за матеріалами якого виконувалася кваліфікаційна робота.

Захист кваліфікаційної роботи також може відбуватися on-line з використанням ресурсів MOODLE, ZOOM, SKYPE, VIBER тощо. Дозвіл на такий захист оформлюється наказом ректора.

Голова екзаменаційної комісії знайомить членів комісії зі змістом рецензії фахівця, відгуком наукового керівника, що подані на кваліфікаційну роботу.

Для доповіді здобувачеві надається до 15 хвилин. За цей час він повинен висвітлити основний зміст роботи, висновки та пропозиції.

Після відповідей здобувача на запитання зі своїми зауваженнями та відгукками щодо змістовної частини кваліфікаційної роботи мають право виступити всі члени екзаменаційної комісії, а також усі присутні на відкритому засіданні ЕК.

Після закінчення виступів здобувач має право на заключне слово.

Результати захисту кваліфікаційної роботи визначаються членами екзаменаційної комісії оцінками на закритій частині засідання. Після цього результати захисту оголошуються здобувачам на відкритій частині засідання.

Під час визначення оцінки кваліфікаційної роботи береться до уваги рівень теоретичної, наукової та практичної підготовки випускника. Відповідний запис про оцінку робиться в завданні на кваліфікаційну роботу та в індивідуальному навчальному плані здобувача (заліковій книжці).

Здобувач, що отримав на захисті кваліфікаційної роботи незадовільну оцінку, відраховується з університету, йому надається академічна довідка. До повторного захисту кваліфікаційної роботи здобувач допускається протягом трьох років після відрахування.

Питання про те, чи може здобувач, який отримав незадовільну оцінку, повторно захищати кваліфікаційну роботу за попередньою темою чи зобов'язаний виконати нову, вирішує екзаменаційна комісія.

Після захисту кваліфікаційна робота здобувача передається секретарем екзаменаційної комісії на кафедру з наступною підготовкою для передавання до архіву університету, де вона зберігається протягом п'яти років.

Тексти захищених кваліфікаційних робіт розміщуються випусковою кафедрою в інституційному репозитарії.

Порядок і критерії оцінювання знань, вмінь і навичок здобувача вищої освіти із захисту кваліфікаційної роботи визначаються Положенням про порядок і критерії оцінювання знань, вмінь і навичок здобувачів вищої освіти

Оцінювання виконання та захисту кваліфікаційної роботи здійснюється за 100-баловою шкалою, національною шкалою та шкалою ЄКТС. За 100-баловою шкалою 60 балів відводиться для оцінки змісту, 10 балів – за оформлення та 30 балів – за захист кваліфікаційної роботи. Лист оцінювання захисту кваліфікаційної роботи наведений у Додатку И.

Додаток А
Зразок титульного аркуша

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут _____

Форма навчання _____

(денна, заочна)

Кафедра економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем

Допускається до захисту

Завідувач кафедри

_____ Ініціал, ПРИЗВИЩЕ

(підпис)

« _____ » _____ 20__ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

« _____
_____ »

(за матеріалами _____)

(повна назва підприємства)

**зі спеціальності 051 Економіка
освітня програма «Економічна кібернетика»
ступеня магістра**

Виконавець роботи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис, дата)

Науковий керівник _____

(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис, дата)

Рецензент _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Полтава 20__

Додаток Б
Зразок завдання та календарного плану
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Затверджую
Завідувач кафедри _____ Ініціал, ПРИЗВИЩЕ
(підпис)
« _____ » _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ ТА КАЛЕНДАРНИЙ ГРАФІК
ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

на тему

« _____ »
_____»

зі спеціальності **051 Економіка**
освітня програма «Економічна кібернетика»
ступеня магістра

Прізвище, ім'я, по батькові _____
Затверджена наказом ректора № _____ від « _____ » _____ 20__ року

Зміст роботи	Термін виконання	Термін фактичного виконання
1. Підбір та вивчення літературних джерел		
2. Складання і затвердження розгорнутого плану роботи		
3. Підготовка теоретичної частини роботи (розділ 1)		
4. Підготовка аналітичної частини роботи (розділ 2)		
5. Підготовка проектно-розрахункової частини роботи (розділ 3)		
6. Розробка та обґрунтування висновків та пропозицій		
7. Подання роботи науковому керівнику		
8. Подання роботи керівником для перевірки на академічний плагіат		
9. Подання роботи завідувачу кафедри		
10. Розгляд роботи на засіданні кафедри та вирішення питання про допуск здобувача до захисту		
11. Подання роботи на зовнішню рецензію		
12. Подання переплетеної роботи в екзаменаційну комісію для захисту		

Дата видачі завдання « _____ » _____ 20__ р.

Здобувач вищої освіти _____
(підпис)

Науковий керівник _____ Ініціал, ПРИЗВИЩЕ
(підпис)

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота оцінена на _____
(балів, оцінка за національною шкалою, оцінка за ЄКТС)

Протокол засідання ЕК № _____ від « _____ » _____ 20__ р.

Секретар ЕК _____ Ініціал, ПРИЗВИЩЕ
(підпис)

Зразок довідки про впровадження кваліфікаційної роботи
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Погоджено
Директор навчально-наукового центру забезпечення
якості вищої освіти
_____ Ініціал, ПРІЗВИЩЕ
(підпис)
« ____ » _____ 20__ р.
МП

Довідка*
про рекомендації щодо впровадження та використання результатів дослідження по кваліфікаційній
роботі в освітньому процесі Полтавського університету економіки і торгівлі

здобувача вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка
освітня програма «Економічна кібернетика»
ступеня магістра

_____ форми навчання _____
(денної, заочної, заочно-дистанційної) (прізвище та ініціали)

на тему _____
_____»,
підготовлену за матеріалами _____.

Упровадити такі рекомендації: _____

_____.

Здобувач вищої освіти _____ Ініціал, ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

Науковий керівник _____ Ініціал, ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

Примітка:

* – форма необов'язкова. Заповнюється в тому випадку, якщо результат упроваджується.

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Погоджено

Керівник підприємства

_____ Ініціал, ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

« _____ » 20__ р.

МП

Довідка*

про рекомендації щодо впровадження та використання результатів
дослідження по кваліфікаційній роботі

здобувача вищої освіти зі спеціальності 051 Економіка освітня програма «Економічна кібернетика»
ступеня магістра

_____ форми навчання _____
(денної, заочної, заочно-дистанційної) (прізвище та ініціали)

на тему « _____ »,

підготовлену за матеріалами _____.

Результати кваліфікаційної роботи дозволили визначити такі рекомендації:

_____.

Здобувач вищої освіти

(підпис)

Ініціал, ПРІЗВИЩЕ

Науковий керівник

(підпис)

Ініціал, ПРІЗВИЩЕ

Примітка:

* – форма необов'язкова. Заповнюється за наявності обґрунтованих пропозицій.

Додаток Д

Зразок оформлення переліку інформаційних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги:	
одного автора	Рогоза М.Є., Автоматизовані системи управління: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни студентами програми професійного спрямування напрямку “Економічна кібернетика” за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. - Полтава: РВВ ПУЕТ. – 2010. – 207 с.
двох авторів	Рогоза М.Є. Управління проектами інформатизації : навч.- метод. Посібн. : В 2-х ч., Ч. 1 / М.Є. Рогоза, О.К. Кузьменко. – Полтава : РВВ ПУЕТ, 2011. – 245 с.
трьох авторів	Рогоза М.Є, Ємець О.О., Ємець Є.М., Системи підтримки прийняття рішень: навч.посіб.: Навч. посібник з грифом „Рекомендовано МОН України”. - Полтава: ПУЕТ, 2013 – 328 с.
чотирьох авторів	Амоша А.И.,Ткаченко В.А., Рогоза М.Є., Причинно-следственная концепция оперативного управления / Введение в теорию причинности следствий : концепт.-аналит.альм. в 7 томах. / Т.2: Природная неизбежность физической экономики, В.А. Ткаченко и др. –Днепр: ДУАН, Монолит, 2018. – 258 с. (Монографія);
п'ятьох і більше авторів	Рогоза М.Є., Перебийніс В.І, Кузьменко О.Г., Федірець О.В., Концептуальні засади стратегування системи енерговикористання суб'єктів господарювання/ Соціально-економічний розвиток України: моделі, механізми, стратегії: монографія/ М.Є. Рогоза, В.І. Перебийніс, К.Ю. Вергал, О.К. Кузьменко, Ж.А. Кононенко, Г.В. Карнаухова, Г.А. Рыжкова, В.М. Чубай та ін.; за наук. ред. д.е.н., проф. М.Є. Рогози–Полтава, ПУЕТ, 2021. – С.60-73. - http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/11429 ;
Перекладні видання	Пікетті Тома. Капітал у ХХІ столітті / Тома Пікетті ; пер. з англ. – Київ : Наш Формат, 2016. - 696 с.
Видання, які не мають індивідуального автора:	
матеріали конференцій, з'їздів	Економіка сьогодні: проблеми моделювання та управління : матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 17–18 листопада 2021 року) / за заг. ред. М. Є. Рогози, О. К. Кузьменко. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – 351 с.
збірники наукових праць	Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / за ред. М. Ф. Кропивка. – 2011. – №1(15). – 400 с.
Законодавчі та нормативні документи	Про сільськогосподарську кооперацію : [Закон України : прийнятий ВРУ 21 липня 2020 р.] // Відомості Верховної Ради України. – 1997. - № 39. - Ст. 261. Норми продуктивності та витрат палива на перевезенні вантажів автомобільним транспортом в агропромисловому комплексі / за ред. В. В. Вітвицького – К.: Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового комплексу, 2002. – 208 с.
Складові частини:	
книги	Ткаченко В.А., Рогоза М.Є, Завгородній К.В., Реструктуризація національної держави чи проектування майбутнього(С.209-275)/Введение в теорию причинности следствий : концепт.-аналит.альм. в 7 томах./ Т.3: Природні підгрунтя розвитку нової суспільної формації/ С.В. Войт та ін.- 2018.- 280 с.- –Днепр: ДУАН, Монолит, 2018. – 209 – 275 с.
журналу	Управління економічною безпекою: аналітико-інформаційний аспект діагностики та прийняття рішень/ М. Є. Рогоза ,В.І. Перебийніс, О. К. Кузьменко, Г. В. Карнаухова // Економічний вісник Донбасу.-Київ, 2021/№ 2(64).С. 69-77.- DOI: https://doi.org/10.12958/1817-3772-2021-2(64)-69-77 ; режим доступу: http://www.evd-journal.org/download/2021/2(64)/07-Rogoz.pdf ;

Характеристика джерела	Приклад оформлення
збірників наукових праць, конференцій	Рогоза М. Є. Системні підходи формування SMART-освітнього середовища та модернізація інформаційних технологій якості процесів. / М. Є. Рогоза, В. І. Перебийніс. // Збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційні технології, системний аналіз і моделювання соціоекологоекономічних систем», 19-20 березня 2019 року. – К.: НАУ, 2019. – С. 249-253.
Дисертації	Тронь С.П., інформаційне забезпечення при процесно-орієнтованому управлінні торговельними підприємствами : дис. ... канд. економіч. наук : 08.00.04 / Тронь Станіслав Павлович. – Полтава, 2016. – 181 с.
Автореферат дисертації	Тронь С.П., Інформаційне забезпечення при процесноорієнтованому управлінні торговельними підприємствами: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економіч. наук : 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / Тронь Станіслав Павлович; ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». – Полтава, 2016. – 20 с.
Електронні ресурси	Рогоза М.Є., Методологія наукових досліджень в інформаційній економіці, [Електронний ресурс] : дистанційний курс / М.Є. Рогоза. - Режим доступу: http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1881 (дата звернення: 17.09.22) – Назва з екрана

Додаток Е
Орієнтовний зразок заяви

Завідувачу кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем _____

(Ініціал, ПРІЗВИЩЕ)

здобувача вищої освіти 2 курсу, групи _____

освітньої програми «Економічна кібернетика»
зі спеціальності 051 Економіка
Навчально-наукового інституту

ПІБ _____

моб. тел. _____

ЗАЯВА

Прошу дозволити мені виконувати кваліфікаційну роботу на тему

« _____ »

Здобувач вищої освіти

(підпис)

Ініціал, ПРІЗВИЩЕ

Науковий керівник

(підпис)

Ініціал, ПРІЗВИЩЕ

Додаток Є
Зразок плану кваліфікаційної роботи

Затверджую

Зав. кафедрою

_____ Ініціал, ПРИЗВИЩЕ
(підпис)

« ____ » _____ 20__ р.

Погоджено

_____ Ініціал, ПРИЗВИЩЕ
(підпис)

« ____ » _____ 20__ р.

План*

кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти ступеня магістра
спеціальності 051 Економіка
освітня програма «Економічна кібернетика»

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача вищої освіти)

на тему « _____ »
(за матеріалами _____)
(назва підприємства чи іншого суб'єкта господарювання)

Вступ

1. _____
 - 1.1. _____
 - 1.2. _____
 - 1.3. _____
2. _____
 - 2.1. _____
 - 2.2. _____
 - 2.3. _____
3. _____
 - 3.1. _____
 - 3.2. _____
 - 3.3. _____

Висновки

Здобувач вищої освіти

(підпис)

Ініціал, ПРИЗВИЩЕ

« ____ » _____ 20__ р.

*Кількість розділів і питань основної частини визначається індивідуально

Додаток Ж
Зразок відгуку наукового керівника

Відгук наукового керівника
на кваліфікаційну роботу, виконану здобувачем вищої освіти 2 курсу
ступеня магістра спеціальності 051 Економіка освіти програма «Економічна кібернетика»

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи «_____»
_____»,
що виконана за матеріалами _____
(назва підприємства чи іншого суб'єкта господарювання)

Орієнтовна схема відгуку

1. Актуальність теми.
2. Позитивним у роботі є те, що здобувач вищої освіти
3. Наявність самостійних розробок.
4. Практична значущість висновків і рекомендацій.
5. Наявність недоліків. *Кваліфікаційна робота могла би містити більше...(що саме). Але ці побажання не впливають на загальну якість виконаної роботи.*
6. Загальна оцінка кваліфікаційної роботи

Науковий керівник _____

(підпис)

Ініціал, ПРІЗВИЩЕ

дата

Додаток 3
Зразок рецензії

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу, виконану здобувачем вищої освіти 2 курсу
ступеня магістра спеціальності 051 Економіка освіти програма «Економічна кібернетика»

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема роботи « _____ »,
що виконана за матеріалами _____,
(назва підприємства чи іншого суб'єкта господарювання)

Орієнтовна схема рецензії

1. Актуальність теми.
2. Стисла характеристика кожного розділу кваліфікаційної роботи: послідовність і логічність, повнота та достовірність, використання передового досвіду та сучасних методів дослідження (економіко-математичних методів, програмних продуктів і ПК), обґрунтування рішень, практична значимість пропозицій, цілеспрямованість і практичне використання результатів дослідження, недоліки (за наявності).
3. Якість оформлення роботи, таблиць, графіків, діаграм тощо.
4. Загальний висновок (рекомендації до захисту).

Рецензент _____ Ініціал, ПРІЗВИЩЕ
(посада, назва підприємства чи іншого суб'єкта господарювання, організації, установи)* (підпис)

« _____ » _____ 20__ р.

МП

*за потребою доповнюється інформацією щодо спеціальності та кваліфікації рецензента

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

**ОЦІНЮВАННЯ
кваліфікаційної роботи, виконаної здобувачем вищої освіти**

(прізвище, ім'я, по батькові)

зі спеціальності 051 Економіка
освітня програма «Економічна кібернетика»
ступеня магістра
на тему « _____ »

№ з/п	Критерії оцінювання	Бали
1.	Зміст (до 60 балів)	
2.	Оформлення та організація виконання (до 10 балів)	
3.	Захист (до 30 балів)	
	Усього балів	
	Оцінка за національною шкалою	
	Оцінка за шкалою ECTS	

Підпис членів екзаменаційної комісії:

_____ (підпис)

Ініціал, ПРІЗВИЩЕ

_____ (підпис)

Ініціал, ПРІЗВИЩЕ

_____ (підпис)

Ініціал, ПРІЗВИЩЕ

_____ (підпис)

Ініціал, ПРІЗВИЩЕ

Протокол засідання ЕК № _____ від « _____ » _____ 20__ р.

Секретар ЕК _____ Ініціал, ПРІЗВИЩЕ
(підпис)

Дата захисту: « _____ » _____ 20__ р.